

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הכרת הטוב

פרשת כי תבוא

בס"ד | גיליון מס' 345

למה לנסוע 9 שעות כדי לומר מילה אחת?!

הגדתי היום (כ"ו, ג)

נתן לנו הכל, ובכל זאת חטאנו כלפיו, ולכן אנו מבקשים סליחתו. אם חלילה איננו מכירים בטובתו - על מה נבקש את סליחתו?! - - -

לפיכך, הכרת הטוב היא מידת יסוד ביהדות, כלפי בורא עולם - אבינו האהוב, מלך טוב ומטיב, ולהבדיל, גם כלפי בני האנוש שסביבנו, בני משפחה ומכרים, חברים וידידים, אנשי מקצוע ושותפים לעסקים, שלכולם אנו חייבים הכרת הטוב עמוקה. מי שחושב שהכל בזכותו ובכוחותיו - יתקשה לחוש את בקשת הסליחה נובעת ממנו. רק מי שיודע שהוא נעזר באחרים וחייב להם תודה - מרגיש שנדרשת ממנו בקשת סליחה מאלוקיו - המטיב עמו תמיד!

פרשת השבוע פותחת במצוות הביכורים, לפיה יהודי שרואה פרי שביכר ממתיין לבשלותו המלאה ועולה עמו לירושלים, מביא את הפרי כמנחה לפני ה' וקורא את פרשת 'מקרא ביכורים', כשהוא מתאר את חסדי ה' עמו ועם עם ישראל כולו. כל בני ירושלים היו יוצאים לקבל בחווה את פני מביאי הביכורים, והופכים את עניין הבאת הביכורים לאירוע מרשים וייחודי.

ולמה? למה כל כך חשוב לעשות דרמה כה גדולה סביב הבאת הביכורים? - האלשיך הקדוש מגלה כאן משמעות עמוקה: כדי להטמיע בלבבות את חשיבות הכרת הטוב, את עוצמתה ואת מקומה העילאי! יהודים עשו עסק גדול מהכרת הטוב, כדי לקרב את המצוה הזו אל ליבם, להטמיע אותה בתוכם, לחנך את ילדיהם לערך כה נעלה!

אחים יקרים, רגע לפני פרוש הימים הנוראים, הבה נכיר איש בטובת רעהו, נראה את הטובות הרבות שגומלים עימנו בני משפחה ומכרים, חברים וחברות, שכנים וידידים. הן כל כך הרבה אנשים גומלים עימנו טובות, החל בבעל המכולת שטרח לסדר חלב במקרר, דרך שליח הציבור בתפילה, עבור דרך הילדים שסידרו לאחר ארוחת הבוקר, והמשך בנהג שהסיע אותנו למשימות יומנו. הבה נכיר להם טובה, ולעוד עשרות כמוהם שמטיבים עימנו במשך היום!

ומתוך תחושות הכרת הטוב לסובבינו, נבוא להכיר בגדולתו של הבורא ובטובותיו הרבות עימנו, ואז נוכל לחוש בושה על שחטאנו כלפי מי שהטיב לנו כל כך, ומתוך רגשות כאלה - לאחר שנקדמה פניו בתודה ובזמירות נריע לו - נוכל לפצוח בבקשת סליחות בדמע ובתחנונים לפני בורא עולם!

נסיעה ארוכה, מטרה נעלית...

שעת ערב מוקדמת בניו יורק, רגעי מפגש מרגשים בין אב ובנו. שנות מלחמת העולם השנייה הסתיימו, ובמפגש מרגש נועדו יחידיו המשגיח הגה"צ רבי אליהו

הולכים ומתקרבים אנו אל היום הגדול, היום הרת עולם. יום הדין בו הקדוש ברוך הוא דן את כל באי עולם, וכולנו נעבור לפניו כבני מרון, תוך שנתקע ונריע, נתפלל ונייחל, כי נזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים בזאת השנה. אין מי שלא מבין את המשמעות הרת הגורל של היום שניצב לפנינו - יום הדין, כולנו יודעים מה עבר עלינו בשנה החולפת, ואין פלא כי אנו מתכוננים בדחילו ורחימו ליום הדין הבעל"ט.

גם האווירה בחוצות - הולכת והופכת טהורה יותר, זכה יותר, מרוממת יותר. קול השופר נשמע בכל עבר, בעלי התקיעה מתאמנים ומתכוננים, מהדהדים בעולם את תרועתם המרעידיה כל לב. גם קולם של בעלי התפילה המשנגים את נעימות וניגוני החג נישא ברמה, ובמוצאי השבת הקרובה - יצטרפו בני אשכנז לאחיהם בני ספרד, באמירת הסליחות מדי לילה.

אם נתבונן לרגע במבנה הסליחות נבחין, כי הן מתחילות בתפילה שנראית כאינה קשורה לבקשת סליחה - במזמור 'אשרי יושבי ביתך'. זהו מזמור שכל כולו שבח והודאה לה', אין בו ולו בבל של אמירת סליחה או תחינה נרגשת. כל המזמור הפותח את סדר הסליחות, עוסק אך ורק באמירת תודה. בני אשכנז אף מוסיפים פסוקי הודאה נוספים, טרם יפצחו בתחינות המקובלות, ואומרים פסוקי הודאה ושבח לרוב עם פתיחת הסליחות.

רגע, למה בעצם? סליחות - כשמן כן הן, אמורים לבקש בהן סליחה על מה שחטאנו, וכתוצאה מכך - לבקש שנה טובה. זה הגיוני. תודה? מה עניין התודה לכאן? למה עלינו לפצוח בתודה?!

זהו, כאן נחשף לעינינו גילוי מדהים, שכדאי לדעת את עוצמתו רגע לפני יום הדין: אחד מיסודות היהדות, הוא עניין 'הכרת הטוב', לדעת, להכיר ולהבין בכך שמישהו עשה עימנו חסד, גמל עימנו טובה!

זה בדיוק הפוך מהמקובל בעולם של ימינו, החורט על דגלו עוצמה אישית, רברבנות, יכולת להתמודד בכוחות אישיים מול כל אתגר... - מה שאומר שאיש לא עשה לנו טובה, הכל עשינו במו ידינו, כל ההישגים שלנו - הם שלנו. היהדות מאירה את ההיפך המוחלט: להכיר בטובה של הזולת, לדעת שבאופן אישי אין לנו שום יכולת, כל מה שיש לנו - הוא מתנה, הוא חסד. את כל החיים שלנו קיבלנו במתנה, כל מה שיש לנו הוא חסד הבורא, ברחמי הרבים ובטובו הגדול!

רק מתוך ההכרה הזו - ניתן לגשת לבורא עולם ולבקש סליחה. כי אם אדם חושב שהכל מגיע לו, שחיינו שלו, שנכסיו בזכותו - הרי אין הוא חייב סליחה לאף אחד. בקשת הסליחה לבורא עולם נובעת מהתחושה שהוא

ההלוויה שהפכה להמונית...

שעת צהריים שגרתית. במרכז בני ברק, למרגלות ישיבת פוניבז', עובר מסע ההלוויה קטן וצנוע. יהודי תל אביבי פלוני הלך לעולמו כדרך כל הארץ, מתי מעט בני משפחה וידידים מלווים אותו בדרכו האחרונה. לפתע, ראש ישיבת פוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, נכנס להיכל הישיבה במרוצה, ומבקש מהבחורים לרדת ולהצטרף למלווים, כשהוא בראשם. בפתע פתאום, הפכה ההלוויה מפשוטה ושגרתית, להלוויה המונית - שראש ישיבת פוניבז' מהלך בראשה...

איש לא הבין על שום מה נזעק ראש הישיבה למען כבודו האחרון של היהודי הלזה, איש לא שמע את שמו מעולם, ראש הישיבה אף פעם לא הזכירו. אולם תלמידי הישיבה הוסיפו ללוות את מיטת המנוח עד הכניסה לבית העלמין, אז נשא ראש הישיבה דברי הספד נרגשים על המנוח ופתר את התעלומה:

'המנוח שלפנינו, אמר ראש הישיבה, 'אני חייב לו הכרת הטוב מפני עשרות שנים. טרם בניתי את בניין הישיבה, נקלעתי לבית הדואר בתל אביב כדי לשלוח מברק למען הישיבה, אולם לא היה כסף בכיסי. יצאתי לרחובת של עיר, ופגשתי בו. הסברתי לו כי עליי לשלוח מברק למען הישיבה, ושאלתיו אם יואיל לתרום לי פרוטות אחדות...'

הימים היו ימי המלחמה, כשהכל חששו מפריצת הנאצים ימ"ש ארץ ישראל וכיבושה, ולכן המנוח הפטיר לעברי גביחור כי חבל להשקיע בבניה כאן בארץ, שכן הנאצים יכבשו הכל, לא יהיה בניין ולא תהיה ישיבה. אני הסברתי לו שאני מאמין ש'בהר ציון תהיה פליטה והיה קודש', ארץ ישראל תינצל מציפורני הנאצים, ולפיכך אני מקים ישיבה למען שארית הפליטה. הוא האזין להסבר, התרגש, ונדב כמה פרוטות לצורך מימון המברק...

זכות אותו מברק - הגיע סכום כסף לישיבה. בעזרתו בניתי חלק מהבניין. הלא עתה תבינו כי אני חייב לו הכרת הטוב זה עשרות בשנים, ולכן ביקשתי לגמול לו טובה בדרכו האחרונה...'. - אמר, והותיר את התלמידים המומים...

הסיפור מופיע בספר 'הרב מפוניבז', והמסר שבו מהדהד: הכרת הטוב. חובה שהיא זכות, זכות שהיא חובה. הבה נכיר טובה איש לרעהו על טובות גדולות וקטנות, הבה נחיה בעולם מלא רגש של הכרת הטוב!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקי חסידי בעלזא, נעקש"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

ארבע קומות בגלל כוס תה...

שעת צהריים, שער הכניסה לבניין משרדים יוקרתי למדי במנהטן של אז. במקום ניצב הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, גדול הדור בארה"ב של אותם ימים, ולימינו שני תלמידים שהתלוו אליו לפגישה חשובה מאוד עם עשיר גדול, שמשרדו שוכן בקומה הרביעית בבניין. הפגישה עסקה בנושא ציבורי רב ערך, והרב פיינשטיין לא חס על כוחותיו או על מעמדו, והטריח עצמו ללשכתו של הגביר הניו יורקי, לשוחח עמו בנושא.

באותם ימים, לא כל הבניינים היו מצוידים במעלית, ולפיכך נאלץ הרב פיינשטיין לעלות את המדרגות ברגליו. הוא כלל לא היה צעיר, אך בקושי הצליח לעלות ממדרגה למדרגה, מקומה לקומה. בסופו של דבר הגיע למשרדו של הגביר, שוחח עמו שעה ארוכה על הנושא החשוב לשמו הגיע, ואז נפרד ממנו בתודה, ושב וירד את ארבע הקומות ברגל, במאמץ לא קל.

הנהג המתין בסמוך, וכראותו כי הרב פיינשטיין מופיע - התניע את רכבו לקראת היציאה לדרך. אלא שברגע בו יצא הרב פיינשטיין מהבניין, לפתע פתאום נעמד על עומדו והפך מהורהר, כאילו שכח דבר מה בעת הפגישה. לאחר הרהור קצר, אמר לתלמידיו כי ימתינו קמעא, בעוד הוא סב על עקבותיו ונכנס חזרה אל הבניין...

תלמידיו מיהרו אליו, והציעו את עזרתם. 'הרב שכח משהו? - אין צורך שיטרח, אנחנו נעלה במקומו!' - הציעו, התקשו לחשוב על כך שהרב פיינשטיין, יהודי בן 85 שבכל ארצות הברית ומחוצה לה חרדים לכבודו ולכל היוצא מפיו, ייאלץ שוב לטרוח, לעלות ולרדת ארבע קומות ברגל!

אולם הרב בשלו. 'אין דבר, זה משהו אישי, מוטל עליי', אמר הרב, וכהרף עין החל לעלות שוב במדרגות... שוב הוא צועד פסיעה ועוד פסיעה, בכוחות לא לו עולה מדרגה ועוד מדרגה, מטפס מקומה לקומה, עד שהוא מגיע לקומה הרביעית...

הוא נעמד בפתח המשרד, והגביר המופתע קם מלאו קומתו בהפתעה מוחלטת. 'הרב שכח כאן משהו? אולי יש פרט שהשתנה מעת ששוחחנו?' - שאל בתדהמה...

'דבר לא השתנה', חייך הרב פיינשטיין, 'רק נזכרתי שכשהגעתי הנה הכנת לי כוס תה, ולא הודית לי עליה. יישר כח, התה היה מצויין וממש במקום. תודה על כוס השתיה החמה שחייממה את לבי!' - - -

הגביר נעמד על עומדו בהלם ובאלם גם יחד. מה?!?! כדי להגיד לו תודה שב הרב ועלה ארבע קומות?!?! - אולם הרב רק נפרד ממנו בחום, ושב וירד את ארבע הקומות במדרגות, צעד אחר צעד, כשלנוכח המאמץ העצום - נאלץ לפוש ולנוח בין קומה לקומה...

וכשתלמידיו שאלו אותו על שום מה הטריח עצמו לטפס לקומה הרביעית, הלא יכול היה לשלוח אותם להודות לגביר על כוס התה, נענה להם הרב פיינשטיין במתק לשונו: 'אם אתם הייתם שותים את התה - מן הראוי היה שאתם תודו עלי, אבל אני זה ששתיתי, וממילא חובת הכרת הטוב - מוטלת עלי...'.

סיפור מפעים זה, שהובא בספר 'אוצר הסיפורים למחנכים ולמורים', מאיר לכולנו עד היכן חובת הכרת הטוב, כמה היא מחייבת. גדול בישראל, שהדור כולו נשמע להוראותיו, בגיל מופלג כל כך, מטפס בשנית ארבע קומות, רק כדי להגיד תודה על כוס תה!

והלא כמה זמן דרשה הכנת כוס התה מהגביר? דקה? אולי שתיים? ומה כבר עשה? - הרתיח מעט מים, הניח שיקי תה וכפית סוכר, והגיש לשולחן? - וכי בגלל זה כדאי שגדול הדור יטרח ויעלה בשנית ארבע קומות?!

כן! כי זו הכרת הטוב! היא מחייבת את כולם, גדול כקטן, זקן כצעיר, כולנו חייבים בה! כמה אנשים גומלים עימנו טובות במשך היום, כמה אנשים מסייעים לנו לאורך משימות ומטלות החיים. האם זכרנו להודות לכולם כראוי? האם אנו מכירים בטובתם של המיטיבים עימנו?!

אחים יקרים, הבה נתחזק במידת הכרת הטוב, הבה נפנים בליבנו את החובה והזכות לראות, להבחין, להכיר ולהוקיר כל מעשה טוב שמסייע לנו בחיים. וככל שנחדד בליבנו את חובת הכרת הטוב לבני אנוש - כך נזכה לחדד את חובת הכרת הטוב גם לבורא עולם המטיב עימנו בכל עת ושעה, ומתוך תחושות אלה נבוא אל מלכו של עולם להתחנן לו ולבקש כי יוסיף להיטיב עימנו, ויחון את כולנו לשנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה!

דסלר זצ"ל, עם בנו אותו לא ראה כל ימי המלחמה, הלא הוא הרה"ג רבי נחום זאב זצ"ל. הם נפרדו זה מזה כמה שנים קודם לכן, הבן הצעיר הוברח לאמריקה, כשאביו עבר נודדים וטלטלות במשך של שנות המלחמה, עד ששבו והתאחדו.

האב התעניין בשלום בנו, מה עבר עליו לאורך השנים, כיצד הסתדר ומי עמד לעזרתו. הבן סיפר בהרחבה את כל הקורות אותו, והזכיר לשבח את הגאון רבי אליעזר סילבר זצ"ל - רבה של הקהילה היהודית בעיר סינסינטי שבמדינת אוהיו, שאירח אותו בכבוד רב וטרח למענו במאוד מאוד. כשמוע הרב דסלר על כך, ביקש מבנו כי הוא רוצה להודות לו לרב סילבר.

הבן הוציא את פנקס הטלפונים מכיסו, וחיפש את מספרו של הרב סילבר, ואז הבחין כי אין דעת אביו נוחה מכך, מבקש הוא לעשות משהו אחר. 'אינני רוצה להודות לו בטלפון, אין זה ראוי. אדם שעמד לימין בני בשעתו הקשה - ראוי הוא שאלך לפגוש אותו, ולהודות לו פנים אל פנים!'

הבן נרתע. 'אבא כבר לא צעיר', החל להסביר בעדינות, 'והנסיעה מניו יורק לסינסינטי אורכת למעלה מתשע שעות! אין לי ספק שעבור הרב סילבר ייחשב הדבר ככבוד גדול, אם אבא יתקשר אליו ויודה לו בחום, ודי בכך. למה אבא צריך לטרוח עד כדי כך?!'

אולם הרב דסלר לא אבה לשמוע. 'הכרת הטוב בני יקרי, הכרת הטוב! - אמר ושב ואמר, 'מבקש אני להזמין רכב, ולנסוע את כל הדרך לסינסינטי, לביתו של הרב סילבר...'

לא הועילו כל תחנוני הבן, גם הלילה האפל לא הרגיע. רכב הוזמן, והרב דסלר ובנו נכנסו פנימה, לנסיעה ארוכה בת תשע שעות. עם שחר הגיעו לסינסינטי, והחישו פעמיהם לבית הכנסת המקומי. בני הקהילה היו מופתעים לגלות אורח כה מוכבד בתפילת שחרית שגרתית, הרב דסלר בעצמו הופיע בהיכלם!

כשהבחין רב הקהילה, הרב סילבר, בדמותו של אחד מגדולי הדור - הרב דסלר - נכנסת לבית הכנסת, ניתר ממקומו בהתרגשות. הוא הניח כי לרב דסלר ישנם סידורים שונים לעשות בסביבה, ולפיכך נקלע לכאן לתפילת שחרית. הוא כיבדו בכבוד מלכים, נרגש על הזכות המפתיעה, שמח על ההזדמנות...

כתום התפילה, הזמין הרב סילבר את הרב דסלר לעלות למעוןו לארוחת בוקר, והרב דסלר נענה ברצון. הרב סילבר טרח והגיש לפני הרב דסלר ובנו ארוחת בוקר עשירה, ובסיומה - פנה אל הרב דסלר ואמר: 'אני מניח שכבוד הרב הגיע הנה לצורך עניינים מסוימים. אם הרב זקוק לעזרתי, בהיותי רב הקהילה כאן, אשמח לעמוד לרשותו!'

'לא ולא!' - אמר הרב דסלר, 'לא באתי לסדר שום דבר. באתי לכבודכם...'

'אליי?!?!?!' - תמה הרב סילבר ופתח את עיניו בתדהמה. 'כל שאוכל לעשות עבור הרב אעשה, כל אשר לאיש יתן בעד גדול מישראל שבא במעונו!'

'לא', חייך הרב דסלר, 'לא באתי כדי שתעשה משהו. באתי להגיד לך תודה על מה שעשית...' - אמר הרב דסלר, והחל לספר בפרוטרוט את כל הטובות שגמל הרב סילבר עם בנו בשנות המלחמה, ועד כמה הוא אסיר תודה לו על כל שטרו ויגע למען בנו בשנות האימה...

הרב סילבר ישב המום. ידוע ידע כי הרב דסלר כבר אינו צעיר, הוא בוגר השואה, כוחותיו אינם במונתיו. לעשות דרך כה ארוכה, תשע שעות של נסיעה לכל כיוון, רק כדי להגיד תודה?!?! - הוא התקשה להאמין, והניח שהרב דסלר בוודאי רוצה עוד משהו, ולפיכך שב והציע את עזרתו... והרב דסלר - בשלו. 'באמת, אינני זקוק לדבר. באתי רק כדי להגיד תודה!'

לימים, כשהרב סילבר סיפר את הסיפור, הוסיף ואמר: 'יותר משהרב אמר לי תודה באותו מעמד, הוא העניק לי בכך שיעור מאלף על הכרת הטוב. הנה כי כן, הוא יכול היה לצאת ידי חובה באמירת תודה טלפונית או למצער להתמין להזדמנות בה ניפגש. אבל הוא בחר לטרוח, לנסוע תשע שעות, לעלות למעונו, וכל זאת כדי להגיד מילה אחת: תודה!'

סיפור זה, שהופיע בגליונות 'איש לרעהו', מחדד לנו עד היכן מגעת החובה להכיר טובה. עד כמה מוטל עלינו להביע תודה בפני כל מי שגמל עימנו טובה, וקל וחומר - לאלו העושים למען ילדינו, למחנכים שלהם, למי שפועל כדי שנווה מהם נחת.

הנה כי כן, הרב דסלר, ממרום גילו ומעמדו, טרח בנסיעה כה ארוכה, הכל כדי להביע הכרת הטוב. וכי אנו זוכרים להכיר טובה לכל מי שגומל עימנו טובה בסביבה הקרובה שלנו? עד כמה אנו משקיעים כוחות בהכרת הטוב למי שמתסרים עבורנו ועבור ילדינו ללא לאות?

אחים יקרים, הבה נקבל על עצמנו להתחזק במידת הכרת הטוב. להבחין בכל מי שגומל עימנו חסד, לראות את כל האנשים שסביבנו שמסייעים לנו בכל תחומי החיים. וככל שנכיר בטובת הזולת - נזכה להכיר גם בטובתו של המקום, ומתוך לב מוקיר ומכיר נבוא לפני הבורא יתברך להתחנן לו על השנה הבעל"ט, לבקש שיכתבנו ויחתמנו לחיים טובים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס